

302 установиле
от НКМС

Българска Месна Традиция
фондация
С нашето усещане за качество.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ

ДО
КМЕТА
НА ОБЩИНАТА

**НАЦИОНАЛНА ИНИЦИАТИВА
«ДОСТЪП ДО ДОБРА ХРАНА В БЪЛГАРСКИТЕ ГРАДОВЕ»**

По време на IX-та национална конференция «Достъп до добра храна», проведена в София на 24 октомври 2023, беше подкрепена инициативата да бъдат насърчени българските градове да възприемат международните стандарти, установени в Пакта за градска продоволствена политика, приет в Милано на 15 декември 2015 (www.milanurbanfoodpolicyact.org). В градовете, присъединили се към момента към Пакта от Милано, живеят близо 490 милиона жители През изминалата година екипът на националната кампания „Достъп до добра храна“ преведе стандартите на български език и оцени съответствието им с националното законодателство.

С цел постигането целите на устойчивото развитие, поставени от ООН, и по-специално цел 2 «Предотвратяване на глада», както и цел 1 «Изкореняване на бедността», цел 11 «Устойчиви градове и общности» и цел 12 «Отговорно потребление и производство», и във връзка с Резолюция на Европейския парламент от 14 юни 2023 г. относно гарантирането на продоволствената сигурност и дългосрочната устойчивост на селското стопанство в ЕС (2022/2183(INI)), днес стартираме инициатива «Достъп до добра храна в българските градове».

Призоваваме Вашата община да се присъедини към Декларацията достъп до добра храна чрез приемането ѝ от общинския съвет на основание на чл. 17, ал. 1, т.1, 2, 3, 4, 7, 8 и 10 във връзка с чл. 21, ал. 1, т. 24 и чл. 21, ал. 1 т. 12 и ал. 2 от ЗМСМА при възможност до 24 октомври 2024 година.

С този свой акт Общинският съвет ще допринесе за създаване на благоприятни обществени нагласи за достъпа до добра храна във Вашата община

Молим веднага след приемането на декларацията да изпратите копие от решението на Общинския съвет.

Във връзка с номинациите за националните годишни награди „Достъп до добра храна“ 2024 за принос за утвърждаването на достъпа до добра храна в категория „Общинска политика“, Ви каним да предложите Ваша кандидатура, като ни изпратите информация за инициативите в подкрепа на социалния спорт, които Вашата община е организираща през 2024г. Очакваме Вашите номинации в и в другите категории. Наградите ще бъдат връчени на тържествена церемония на 23 октомври 2024 г. в София при откриването на X-Национална конференция „Достъп до добра храна“.

За оперативен контакт: д-р Христо Христозов – секретар на Организационния комитет – 0887 991 663; Диана Банчева – връзки с медиите – diana@sreda.net, 0885 321 361

С УВАЖЕНИЕ,

инж. Живка Георгиева, Председател на Организационния комитет

ДОСТЪП ДО ДОБРА ХРАНА е инициатива на **Фондация „Българска месна традиция“** от 2007 г., която е създадена за изследване, формиране, подпомагане и застъпничество на политики за съхраняване и развитие на българската месна традиция. В 2014 г към инициативата се присъединяват **сдружение „Устойчиво общество“**, **Граждански институт** и **Дружество Европейско право**. От 2015 партньор на инициативата е и **Евро-Ток България** - неразделна част от Евро-Ток Интернационал, която е официален консултант на Европейската комисия в областта на храните. В 2016 към инициатива се присъединява движението **ХРАНКООП**. През 2017г. с цел фокус върху хранителната грамотност на децата към инициативата се приобщава **фондация „ЕкоЦентрик“**. През 2018 г. като партньор се включва и **Асоциацията на училищата по ресторантьорство и хотелиерство** – първата и най-голяма организация на образователни институции в областта на туризма и общественото хранене в България.

ПАКТ ЗА ОБЩИНСКА ХРАНИТЕЛНА ПОЛИТИКА

Милано, 15 октомври 2015 г.

Взимайки предвид, че градовете, чието общо население е повече от половината население на света, имат стратегическа роля в разработването на устойчиви хранителни системи и насърчаването на здравословно хранене, и тъй като макар всеки град да е различен, всички те са центрове на икономически, политически и културни иновации и управляват огромни обществени ресурси, инфраструктура, инвестиции и експертиза;

Отбелязвайки, че настоящите хранителни системи са изправени пред предизвикателство да осигурят постоянен и надежден достъп до достатъчна, безопасна, с местен произход, разнообразна, равнопоставяща, здравословна и богата на хранителни вещества храна за всички; и че изхранването на градовете ще бъде изправено пред множество ограничения, наложени наред с другото, небалансирано разпределение и достъп, влошаване на околната среда, недостиг на ресурси и изменение на климата, неустойчиви модели на производство и потребление, както и загуба на храна и отпадъци;

Признавайки, че ускорената урбанизация оказва дълбоко въздействие върху нашия свят – в икономическо, социално и екологично измерение – което следователно налага преразглеждане на начините, по които градовете се снабдяват с храна и вода, както и с други основни стоки и услуги;

Признавайки, че гладът и недохранването в различните му форми съществуват във всички градове, причинявайки негативни ефекти върху индивидуалното здраве и благосъстояние и по този начин генерирайки големи социални и икономически разходи на ниво домакинство, общност, община и национално ниво;

Признавайки, че семейното фермерство и дребните производители на храни (и по-специално жените производители в много страни) играят ключова роля в изхранването на градовете и техните територии, като помагат за поддържането на устойчиви, справедливи, културно адекватни хранителни системи; и че пренасочването на хранителните системи и веригите за създаване на стойност към устойчиви диети е средство за повторно свързване на потребителите със селските и градските производители;

Признавайки, че градското и извънградското земеделие предлага възможности за защита и интегриране на биоразнообразието в ландшафта на градския регион и хранителните системи, като по този начин допринася за синергия между продоволствената сигурност и храненето, екосистемните услуги и благосъстоянието на хората;

www.milanurbanfoodpolicy.org

Признавайки, че тъй като продоволствените политики са тясно свързани с много други градски предизвикателства и политики, като бедност, здравеопазване и социална защита, хигиена и канализация, планиране на земеползването, транспорт и търговия, енергетика, образование и готовност за действие при бедствия, от съществено значение е да се приеме подход, който е всеобхватен, интердисциплинарен и междуинституционален;

Признавайки, че гражданското общество и частният сектор играят основна роля в изхранването на градовете, внасяйки опит, иновации и кампании за по-устойчиви хранителни системи и интегрирайки критичната необходимост от социално приобщаващ подход в градската продоволствена политика, основана на правата на човека;

Припомняйки, че градовете са поели ангажименти за справяне с изменението на климата, насърчаване на стратегии и действия за ограничаване на емисиите на парникови газове и адаптиране на градовете към въздействието на изменението на климата върху градските хранителни системи (например в последователните Световни градски форуми и Конференция на ООН за жилищно настаняване и устойчиво градско развитие Habitat III), както и да насърчават устойчивото управление на биоразнообразието чрез градски инициативи за биоразнообразие като част от Конвенцията за биологичното разнообразие;

Признавайки, че градовете и съседните им територии ще бъдат активни в оперативната реализация на международните процеси като целите за устойчиво развитие и целите в Програмата за развитие след 2015 г., като участват в предстоящите преговори за Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата (COP26), както и ще допринесат за предизвикателството Нулев глад, поставят въпроса за устойчиво градско продоволствие на Втората международна конференция по хранене и ще играят важна роля в пост -2015;

РАМКА ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ГРАДСКАТА ПРОДОВОЛСТВЕНА ПОЛИТИКА

Естеството на тази рамка за действие е доброволно. Нейната цел е да предостави стратегически възможности на градовете, които се стремят да постигнат по-устойчиви хранителни системи чрез приемане на Пакта за градска хранителна политика в Милано, предложен от Община Милано по повод изложението през 2015 г. „Изхранване на планетата, енергия за живот“.

Рамката се основава на прекия опит на участващите градове и взема предвид съответните различни ангажименти, цели и задачи. Въпреки че възможностите за действие са организирани в тематични клъстери, те трябва да се разглеждат като входни точки към постигането на общата цел за устойчиви хранителни системи. Повечето интервенции (като училищно хранене или обществени градини за градско земеделие) могат да попаднат компетентността на повече от една общински орган или администрация. Повечето интервенции ще имат въздействие върху множество измерения (икономически, социални, здравеопазване и околна среда) на устойчивото развитие.

Градовете могат да избират, адаптират и групират възможностите за действие в свои програмни документи, ако е необходимо, които да отговарят на техните конкретни ситуации. Връзки към свързани информационни материали и образци на най-добри практики са достъпни като допълнителен набор от насоки.

Препоръчителни действия: осигуряване на благоприятна среда за ефективно управление

1. Улесняване на сътрудничеството между общинската администрация и търсене на съгласуване на политики и програми, които оказват влияние върху хранителната система в множество сектори и административни нива, като възприемат и интегрират подход, основан на правата на човека; възможностите могат да включват назначаване на постоянен общински персонал, преглед на задачите и процедурите и пренасочване на ресурси.
2. Насърчаване на участието на заинтересованите страни на градско ниво чрез политически диалог и, ако е уместно, назначаване на съветник по хранителната политика и/или разработване на платформа с множество заинтересовани страни или съвет по продоволствието, както и чрез образование и повишаване на осведомеността.
3. Идентифициране, картографиране и оценяване на местните инициативи и гражданските движенията, за да трансформирате най-добрите практики в подходящи програми и политики, с подкрепата на местни изследователски или академични институции.

www.milanurbanfoodpact.org

4. Разработване или преразглеждане на политики и планове за градско продоволствие и осигуряване на разпределение на подходящи ресурси в рамките на градската администрация по отношение на политики и програми, свързани с храната; преглед, хармонизиране и укрепване на общинската нормативна рамка; изграждане на стратегически капацитет за по-устойчива, здравословна и равнопоставяща хранителна система, балансираща интересите на градските и селските райони.
5. Разработване или подобряване на многосекторни информационни системи за разработване на политики и отчетност чрез подобряване на наличността, качеството, количеството, обхвата и управлението и обмена на данни, свързани с градските хранителни системи, включително както официално събиране на данни, така и данни, генерирани от гражданското общество и други партньори.
6. Разработване на стратегия за намаляване на риска от бедствия за повишаване на устойчивостта на градските хранителни системи, включително онези градове, които са най-засегнати от изменението на климата, продължителни кризи и хронична продоволствена несигурност в градските и селските райони.

Препоръчителни действия: устойчиви диети и хранене

7. Насърчаване на устойчиви диети (здравословни, безопасни, културно адекватни, природосъобразни и основани на правата на човека) чрез с образование, промоция на здравето и комуникационни програми, със специално внимание към детските градини и училищата, социалните услуги, пазарите и медиите.
8. Проучване на незаразните заболявания, свързани с лоши диети и наднормено тегло, като обърнете специално внимание, където е уместно, за намаляване на приема на захар, сол, трансмазнини, месо и млечни продукти и увеличаване на консумацията на плодове и зеленчуци и непреработени храни.
9. Разработване на програмни документи за устойчиви диети - информиране на потребителите, местна администрация (по-специално тези, отговорни за обществени поръчки за храни), доставчици на храни и услуги, свързани с храненето, търговци на дребно, производители и преработватели на храни и насърчаване на комуникационни и обучителни кампании.
10. Адаптиране стандарти и нормативната рамка, за да се гарантират устойчиви диети и безопасна питейна вода достъпни в общественния сектор като болници, здравни и детски заведения, работни места, университети, училища, хранителни и кетъринг предприятия, общински служби и затвори, и доколкото е възможно и в частния сектор.

www.milanurbanfoodpolicypact.org

11. Проучване на регулаторни и доброволни инструменти за насърчаване на устойчиви диети, включващи частни и публични предприятия, когато е подходящо, като се използват политики за маркетинг, публичност и етикетиране, както и икономически насърчаващи стимули или възпиращи стимули и преосмисляне на правилата относно търговията с храни и безалкохолни напитки за деца в съответствие с препоръките на Световната здравна организация.
12. Насърчаване на съвместни действия на секторите на здравеопазването и храните за прилагане на интегрирани стратегии, насочени към хората, за здравословен начин на живот и социално включване.
13. Инвестиции и ангажимент за постигането на всеобщ достъп до безопасна питейна вода и адекватна канализация с участието на гражданското общество и различни партньорства, според случая.

Препоръчителни действия: социално и икономическо равнопоставяне

14. Използване парични и хранителни помощи и други форми на системи за социално подпомагане (хранителни банки, обществени кухни за храна, складове за спешна храна и т.н.), за да осигурите на уязвимите групи от населението достъп до здравословна храна, като същевременно вземете предвид специфичните вярвания, култура, традиции, хранителни навици и предпочитания на различните общности, като гаранция за достоен живот и за избягване на по-нататъшна маргинализация.
15. Пренасочване на програмите за училищно хранене и други институционални хранителни услуги, за да се осигури храна, която е здравословна, с местни и регионални източници, сезонна и устойчиво произведена.
16. Насърчаване на достойна заетост за всички, включително справедливи икономически отношения, справедливи заплати и подобрени условия на труд в сектора на храните и селското стопанство, с пълноценно включване на жените.
17. Насърчаване и подкрепа на развитието за социална и солидарна икономика, като се обръща специално внимание на дейности, свързани с храните, които подкрепят устойчивия поминък за маргинализираните групи от населението на различни нива на хранителната верига и улесняват достъпа до безопасни и здравословни храни както в градските, така и в селските райони.
18. Насърчаване мрежи и подкрепа дейности на местно ниво (като обществени градини за градско земеделие, обществени кухни за храна, социални услуги и т.н.), които създават социално включване и осигуряват храна на маргинализирани лица.

www.milanurbanfoodpolicypact.org

19. Насърчаване на участието в образованието, обучението и научните изследвания като ключови елементи за укрепване на местните действия за увеличаване на социалното и икономическото равенство, насърчаване на подходи, основани на правата на човека, облекчаване на бедността и улесняване на достъпа до подходящи и питателни храни.

Препоръчителни действия: производство на храна

20. Насърчаване и укрепване на градското и крайградското производство и преработка на храни въз основа на устойчиви подходи и интегриране на градското и крайградското селско стопанство в градските планове за устойчивост.

21. Осигуряване съгласуваност между производството, преработката и дистрибуцията на храни в града и близките селски райони с фокус върху дребните производители и семейното фермерство, като се обръща специално внимание на овластяването на жените и младежите.

22. Прилагане на екосистемен подход за насочване на цялостно и интегрирано планиране и управление на земеползването в сътрудничество както с градските, така и с селските администрации и други управляващи природни ресурси чрез комбиниране на характеристиките на ландшафта, например със стратегии за минимизиране на риска за увеличаване на възможностите за агроекологично производство, опазване на биоразнообразие и земеделската земя, адаптиране към изменението на климата, туризъм, отдих и други екосистемни услуги.

23. Защита и осигуряване на сигурен достъп и притежание на земя за устойчиво производство на храни в градските и крайградските райони, включително земя за местни градинари и дребни производители, например чрез поземлени банки или общински поземлени фондове; осигуряване на достъп до общинска земя за местно селскостопанско производство и насърчаване на интеграцията с плановете и програмите за земеползването и градско развитие.

24. Подпомагане на предоставянето на услуги на производителите на храни в и около градовете, включително техническо обучение и финансова помощ (кредит, технологии, безопасност на храните, пазарен достъп и т.н.) за изграждане на икономическа жизнеспособна хранителна система за всички възрасти, като например използване на компост от хранителни отпадъци, „сива вода“ от след потребление и енергия от отпадъци и т.н.,

25. Подкрепа къси хранителни вериги, организации на производители, мрежи и платформи от производител към потребител и други пазарни системи, които интегрират социалната и икономическата инфраструктура на градската хранителна система, която свързва градските и селските райони. Това може да включва ръководени от гражданското общество инициативи за социална и солидарна икономика и алтернативни пазарни системи.

www.milanurbanfoodpolicypact.org

26. Подобряване на управлението на (отпадъчните) води и повторното им използване в селското стопанство и производството на храни чрез политики и програми, включващи всички заинтересовани

Препоръчителни действия: доставка и раздаване на храна

27. Оценка потоците от храна към и през градовете, за да се осигури физически достъп до пресни храни на достъпна цена в квартали с ниски доходи или недостатъчно обслужване, като същевременно се обърне внимание на планирането на устойчив транспорт и логистика за намаляване на въглеродните емисии с алтернативни горива или транспортни средства.

28. Подпомагане на подобрени технологии за съхранение, обработка, транспорт и дистрибуция на храни и инфраструктура, свързваща крайградските и близките до селските райони, за да се осигури сезонна консумация на храна и да се намали продоволствената несигурност, както и загубата на храна и хранителни вещества и отпадъците, с акцент върху разнообразен малък и среден мащаб хранителни предприятия по веригата на стойността, които могат да осигурят достойна и стабилна заетост.

29. Оценка и укрепване на системите за контрол на храните чрез прилагане на местно законодателство за безопасност на храните, които (1) гарантират, че производителите и доставчиците на храни по цялата хранителна верига действат отговорно; (2) премахване на бариерите пред достъпа до пазара за семейното фермерство и дребни производители; и (3) интегриране на безопасността на храните, здравето и околната среда.

30. Преглед на обществените поръчки и търговската политика, насочена към улесняване на доставките на храни от къси вериги, свързващи градовете, за да се осигури доставка на здравословна храна с уважение към природата,

30. Преглед на обществените поръчки и търговската политика, насочена към улесняване на доставките на храни от къси вериги, свързващи градовете, за да се осигури доставка на здравословна храна, като същевременно се улесни достъпът до работа, справедливите производствени условия и устойчивото производство за най-уязвимите производители и потребители, като по този начин се използва потенциалът на обществените поръчки за подпомагане на реализирането на правото на храна за всички.

31. Осигуряване на политическа и програмна подкрепа за публични общински пазари, включително фермерски пазари, неформални пазари, пазари на дребно и едро, ресторанти и други дистрибутори

www.milanurbanfoodpolicypact.org

на храни, като се признават различните подходи на градовете, работещи с частни и публични компоненти на пазарните системи.

32. Подобряване и разширяване на подкрепата за инфраструктура, свързана с пазарните системи, които свързват градските потребители с градските, крайградските и селските доставчици, като същевременно изграждат социално сближаване и доверие, подкрепят културния обмен и осигуряват устойчив поминък, особено за жените и младите предприемачи.

33. Признаване приноса на гражданския сектор към градските хранителни системи (по отношение на снабдяването с храна, създаването на работни места, насърчаването на местните диети и управлението на околната среда) и осигуряване подходяща подкрепа и обучение в области като безопасност на храните, устойчиви диети, предотвратяване и управление на отпадъците.

Препоръчителни действия: превенция на загубата на храна

34. Оценяване и наблюдение на загубата на храна и намаляването на отпадъците на всички етапи от веригата за доставка на храни в региона на града (включително производство, обработка, опаковане, безопасно приготвяне на храна, представяне и обработка, повторна употреба и рециклиране) и гарантиране цялостно планиране и проектиране, прозрачност, отчетност и интегриране на политиките.

35. Повишаване на осведомеността за загубата и разхищаването на храна чрез целенасочени събития и кампании, както и идентифициране точки на фокус като образователни институции, обществени пазари, фирмени магазини и други инициативи за солидарност или кръгова икономика.

36. Сътрудничество с частния сектор заедно с изследователски, образователни и общностни организации за разработване и преразглеждане, според случая, на общински политики и нормативни актове (напр. процеси, опаковане, стандарти за класификация, срокове на годност и т.н.) за предотвратяване на загубата на храна или безопасно оползотворяване храни и опаковки, като се използва формулата „използване на храни без отпадъци“.

37. Спестяване на храна чрез улесняване на възстановяването и преразпределението за човешка консумация на безопасни и питателни храни, ако е приложимо, които са изложени на риск от загуба, изхвърляне или бракуване от производство, търговията на дребно, кетъринг, търговия на едро и ресторантьорството.

ПРОЕКТ!

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДОСТЪПА ДО ДОБРА ХРАНА

В ГРАД .....

вдъхновени от Пакта за градска продоволствена политика, приет на 15 октомври 2015 година, в Милано (Италия)

НИЕ, ОБЩИНСКИЯТ СЪВЕТ НА ОБЩИНА..... СЕ АНГАЖИРАМЕ:

1. Да работим за разработване на устойчиви хранителни системи, които са приобщаващи, устойчиви, безопасни и разнообразни, които осигуряват здравословна и достъпна храна за всички хора с уважение към правата на човека, минимални загуби на храна, запазване на биоразнообразието, и които същевременно се адаптират към и смекчават негативните въздействия върху климата;
2. Да насърчаваме междуведомствената и междусекторната координация на общинско и общностно ниво, като работим за интегриране на приоритетите на общинската хранителна политика в социални, икономически и екологични политики, програми и инициативи, като, наред с другото, доставка и разпространение на храни, социално подпомагане, пълноценно хранене, равнопоставеност, производство на храни, образование, безопасност на храните и намаляване на загубите на храни;
3. Да търсим съгласуваност между общинските политики и програми, свързани с храните, и съответните областни, регионални, национални и международни политики и процеси;
4. Да ангажираме всички сектори в хранителната система (включително всички общински органи и тяхната администрация, експертни и академични организации, гражданско общество, малки и микро производители и частния сектор) във формулирането, прилагането и оценката на всички политики, програми и инициативи, свързани с храните;
5. Да преразглеждаме и променяме съществуващите общински политики, планове и нормативни актове, за да насърчим създаването на равнопоставящи, издръжливи и устойчиви хранителни системи;
6. Да използваме Рамката за действие на Пакта от Милано като отправна точка за развитието на нашата общинска хранителна система и ще споделяме нашите постижения с другите участващи общини, правителството и международни агенции, когато е подходящо;
7. Да насърчаваме другите общини да се присъединят към нашите действия за разширяване на достъпа до добра храна

Прието от Общинския съвет

Представител (град ____) Дата: